

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : ความหลากหลายชนิดของนกในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พื้นที่อุทยานธรรมชาติวิทยา

ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิธิธาดา เจริญโภคธราช และ นายเพชรพนม จิตมั่น

ปีที่ทำการวิจัย : 2559

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดนก อุปนิสัยการหากิน สถานภาพของนก ปริมาณความชุกชุม ความคล้ายคลึงของนกและลักษณะกิจกรรมของนกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และใช้เป็นฐานข้อมูลชนิดนก ในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้ประโยชน์ด้านแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมด้วยการสำรวจภาคสนามเกี่ยวกับชนิดนก และลักษณะกิจกรรมที่นกเข้าไปใช้ประโยชน์ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติจำนวน 3 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1 ศาลาข้อมูลธรรมชาติวิทยา - สวนสมุนไพร เส้นทางที่ 2 สวนสมุนไพร - น้ำตกเก้าชั้น และเส้นทางที่ 3 บริเวณโดยรอบสำนักงานโครงการอุทยานธรรมชาติวิทยา โดยทำการสำรวจตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2558 - เดือนกรกฎาคม 2559 เดือนละ ๒ ครั้ง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปริมาณความชุกชุม และความคล้ายคลึงของนก ผลการศึกษาจากการสำรวจชนิดนกทั้ง 3 เส้นทาง พบนกจำนวน 14 อันดับ 45 วงศ์ 110 ชนิด โดยในเส้นทางที่ 1 พบนกจำนวน 92 ชนิด เส้นทางที่ 2 พบนกจำนวน 50 ชนิด และเส้นทางที่ 3 พบนกจำนวน 88 ชนิด ด้านอุปนิสัยการหากิน พบนกในกลุ่มนกกินผลไม้เป็นหลัก 11 ชนิด กลุ่มนกกินเมล็ดพืชเป็นหลัก 8 ชนิด กลุ่มนกกินน้ำหวานจากดอกไม้เป็นหลัก 7 ชนิด กลุ่มนกกินแมลงเป็นหลัก 66 ชนิด กลุ่มนกกินลูกปลา กุ้งตัวเล็กเป็นหลัก 12 ชนิด กลุ่มนกกินสัตว์บกขนาดเล็กเป็นหลัก 4 ชนิด และกลุ่มนกกินทั้งพืชและสัตว์เป็นหลัก 2 ชนิด ด้านสถานภาพของนก พบนกประจำถิ่น 80 ชนิด นกประจำถิ่นและนกอพยพ 17 ชนิด และนกอพยพ 13 ชนิด ส่วนด้านปริมาณความชุกชุม นกที่ถูกจัดอยู่ในระดับความชุกชุมระดับ 5 มี 12 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 10.91 ของชนิดนกที่พบทั้งหมด ด้านลักษณะกิจกรรมของนกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ การหาอาหาร การทำรังวางไข่และการเลี้ยงลูก ดังนั้น จึงประชาชนในพื้นที่จึงควรร่วมมือกันรักษาสถานข้อมูลความหลากหลายชนิดของนกในพื้นที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากนกเป็นตัวชี้วัดความสมดุลธรรมชาติและ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งอาหารในระบบนิเวศ

คำสำคัญ : ความหลากหลายชนิดของนก / เส้นทางศึกษาธรรมชาติ / อุทยานธรรมชาติวิทยา